

6. Сортиране и търсене

План:

Сортиране чрез селекция

Оценка на сложността на алгоритъма за сортиране чрез селекция

Сортиране чрез сливане

Анализ на ефективността на алгоритъма за сортиране чрез сливане

Линейно търсене

Двоично търсене

** Сортиране чрез селекция (пряк избор)

- Алгоритъмът се състои в следното: на всяка стъпка намираме най-малкия елемент (от ненаредената част на масива) и го поставяме на място (чрез размяна) в наредения масив.
- Пример:

11	9	17	<u>5</u>	12
----	---	----	----------	----

- Най-малкият елемент е 5 - поставяме го на първо място в масива. За да не загубим (изтрием) първия елемент 11, разменяме (*swap*) двата елемента.

5	<u>9</u>	17	11	12
---	----------	----	----	----

- Вземаме минимума на останалите 4 елемента $a[1] \dots a[4]$. Той е на правилното място и не разменяме.

5	9	17	<u>11</u>	12
---	---	----	-----------	----

- Повтаряме процеса с несортираната част от масива.

5	9	11	17	<u>12</u>
---	---	----	----	-----------

- Продължаваме докато остане само един "несортиран" елемент.

5	9	11	12	17
---	---	----	----	----

```
// selsort.cpp
01: #include <iostream>
02: #include <vector>
03: #include <cstdlib>
04: #include <ctime>
06: using namespace std;
08: /**
09:     Swaps two integers.
10:     @param x the first integer to swap
11:     @param y the second integer to swap
12: */
13: void swap(int& x, int& y)
14: { int temp = x;
15:   x = y;
16:   y = temp;
17: }
20: /**
21:     Gets the position of the smallest element in a vector range.
22:     @param a the vector
23:     @param from the beginning of the range
24:     @param to the end of the range
25:     @return the position of the smallest element in
26:     the range a[from]...a[to]
27: */
28: int min_position(vector<int>& a, int from, int to)
29: { int min_pos = from;
30:   int i;
31:   for (i = from + 1; i <= to; i++)
32:     if (a[i] < a[min_pos]) min_pos = i;
33:   return min_pos;
34: }
37: /**
38:     Sorts a vector using the selection sort algorithm
39:     @param a the vector to sort
40: */
41: void selection_sort(vector<int>& a)
42: { int next; /* the next position to be set to the minimum */
43:   for (next = 0; next < a.size() - 1; next++)
44:   { /* find the position of the minimum */
```

```
48:     int min_pos = min_position(a, next, a.size() - 1);
49:     if (min_pos != next)
50:         swap(a[min_pos], a[next]);
51: }
52: }
54: /**
55:  Prints all elements in a vector
56:  @param a the vector to print
57: */
58: void print(vector<int> a)
59: { for (int i = 0; i < a.size(); i++)
60:     cout << a[i] << " ";
61:     cout << "\n";
62: }
63: /**
64:  Sets the seed of the random number generator.
65: */
66: void rand_seed()
67: { int seed = static_cast<int>(time(0));
68:   srand(seed);
69: }
70: /**
71:  Computes a random integer in a range.
72:  @param a the bottom of the range
73:  @param b the top of the range
74:  @return a random integer x, a <= x and x <= b
75: */
76: int rand_int(int a, int b)
77: { return a + rand() % (b - a + 1); }
78:
79: int main()
80: { rand_seed();
81:   vector<int> v(20);
82:   for (int i = 0; i < v.size(); i++)
83:       v[i] = rand_int(1, 100);
84:   print(v);
85:   selection_sort(v);
86:   print(v);
87:   return 0;
88: }
```

[Select-sort with Gypsy folk dance](#)

** Оценка на сложността на алгоритъма за сортиране чрез пряк избор

- За оценка на сложността (ефективността) на алгоритъма може просто се изпълни програмата и се измери с помощта на хронометър колко е времето за изпълнението.
- Конструкторът по подразбиране на класа Time инициализира обект с текущото време.

```
Time now;
```

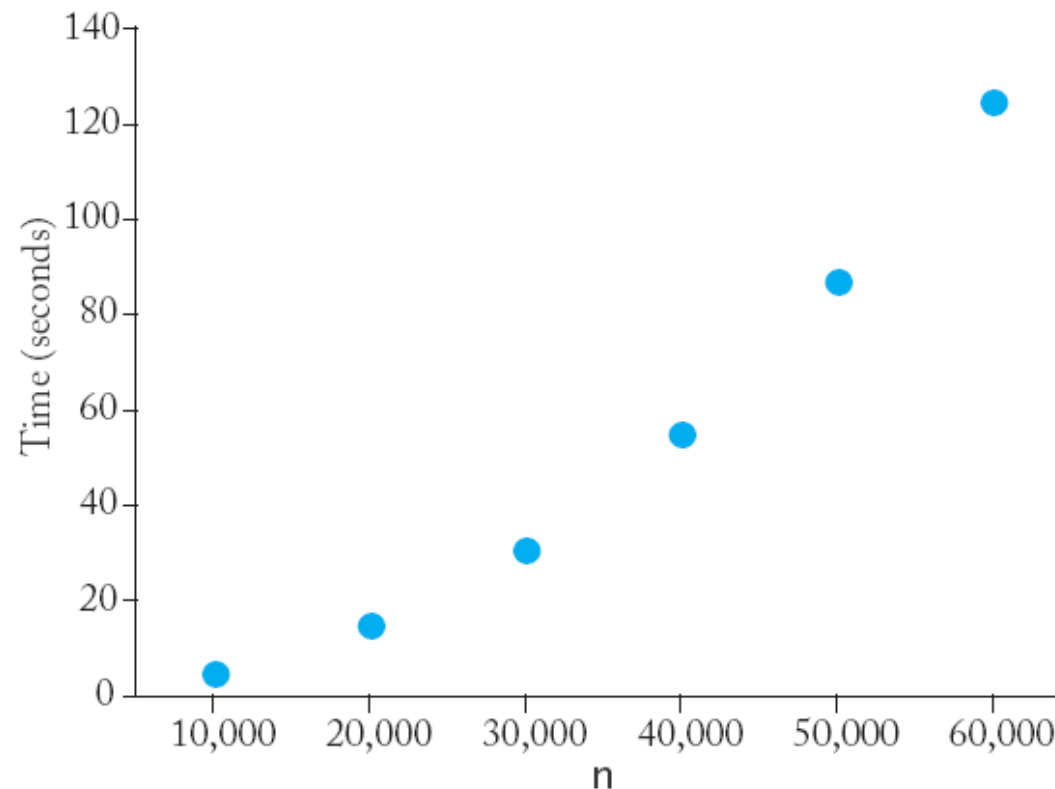
- Използваме два обекта от този клас за измерване на времето за изпълнение на алгоритъма за сортиране.

```
Time before;  
selection_sort(v);  
Time after;
```

```
cout << "Elapsed time = " << after.seconds_from(before)  
      << " seconds\n";
```

- [sorttime.cpp](#)
- Ето примерни резултати за Pentium III процесор на 750 MHz под Linux.

n	Seconds
10,000	4
20,000	14
30,000	30
40,000	54
50,000	86
60,000	124

- Всъщност числата може да са различни, но връзката между числата ще бъде същата. Удвояването на размера на данните увеличава повече от 2 пъти времето, необходимо за сортирането им.

n	seconds
10000	1
20000	4
40000	15
60000	32
80000	57

Резултати за 2.2 GHz Intel Core 2 Duo CPU на Mac OS X.

- За да анализираме алгоритъма, ще броим колко пъти са посетени (използвани) елементите на масива.

- За вектор с n елементи ще трябва да посетим всичките n от тях за да намерим най-малкия. След това посещаваме още два елемента за размяната.
- На следващата стъпка посещаваме $n - 1$ елемента за да намерим най-малкия и още два за размяната. Разглеждаме най-лошия случай, когато се налага да разменяме елементи не всяка стъпка.
- На следващата стъпка посещаваме $(n - 2) + 2$ елемента.
- Общият брой на посетените елементи е

$$\begin{aligned}
 n + 2 + (n - 1) + 2 + \dots + 2 + 2 &= n + (n - 1) + \dots + 2 + (n - 1) \cdot 2 \\
 &= 2 + \dots + (n - 1) + n + (n - 1) \cdot 2 \\
 &= \frac{n(n + 1)}{2} - 1 + (n - 1) \cdot 2
 \end{aligned}$$

защото

$$1 + 2 + \dots + (n - 1) + n = \frac{n(n + 1)}{2}$$

- Получаваме формула за броя на посещенията $(1/2) n^2 + (5/2) n - 3$.
- За големи стойности на n двата последни члена на полинома *нямат съществено значение* и ги игнорираме.

n	$(1/2) n^2$	$(5/2) n - 3$
1000	500 000	2 497
2000	2 000 000	4 997

- При сравняване на отношението на броя за различни стойности на n , коефициентът $1/2$ се премахва (съкращава).

- Казваме "Броят на посещенията е от порядък n^2 " и използваме означението О-голямо (*big-Oh notation*): Броят на посещенията е $O(n^2)$.
- Казваме, че пряката селекция е алгоритъм за сортиране със сложност $O(n^2)$ - квадратичен алгоритъм.
- За алгоритъма за сортиране пряка селекция удвояването на броя на елементите увеличава времето за изпълнение 4 пъти.
- Ако за $n = 10000$ и времето е 4 секунди, сортирането на $m = 1$ милион елементи ще отнеме повече от 11 часа!
($m = 100n, t_m = 100^2 t_n = 4 \cdot 100^2 \text{ seconds} = 4 \cdot 100 \cdot 100 / 3600 > 11 \text{ hours!}$)

** Сортиране чрез сливане

- Нека е даден вектор от 10 цели числа, като първата и втората половина на вектора вече са сортирани:

5	9	11	12	17	1	8	11	20	32
---	---	----	----	----	---	---	----	----	----

- Лесно е да се слоят двете сортирани половини, като сравняваме елементи от първата и втората половина и избираме по-малкия елемент:

5	9	10	12	17	~~1~~	8	11	20	32	1									
~~5~~	9	10	12	17	~~1~~	8	11	20	32	1	5								
~~5~~	9	10	12	17	~~1~~	~~8~~	11	20	32	1	5	8							
~~5~~	~~9~~	10	12	17	~~1~~	~~8~~	11	20	32	1	5	8	9						
~~5~~	~~9~~	~~10~~	12	17	~~1~~	~~8~~	11	20	32	1	5	8	9	10					
~~5~~	~~9~~	~~10~~	12	17	~~1~~	~~8~~	~~11~~	20	32	1	5	8	9	10	11				
~~5~~	~~9~~	~~10~~	~~12~~	17	~~1~~	~~8~~	~~11~~	20	32	1	5	8	9	10	11	12			
~~5~~	~~9~~	~~10~~	~~12~~	~~17~~	~~1~~	~~8~~	~~11~~	20	32	1	5	8	9	10	11	12	17		
~~5~~	~~9~~	~~10~~	~~12~~	~~17~~	~~1~~	~~8~~	~~11~~	~~20~~	32	1	5	8	9	10	11	12	17	20	
~~5~~	~~9~~	~~10~~	~~12~~	~~17~~	~~1~~	~~8~~	~~11~~	~~20~~	~~32~~	1	5	8	9	10	11	12	17	20	32

- Алгоритмът за сортиране разделя векторът на все по-малки половинки, сортира всяка от тях и после ги слива.

```
void merge_sort(vector<int>& a, int from, int to)
{
    if (from == to) return;
    int mid = (from + to) / 2;
    /* sort the first and second half */
    merge_sort(a, from, mid);
    merge_sort(a, mid + 1, to);
    merge(a, from, mid, to);
}
```


- Процедурата `merge` слива двете сортирани половинки.

```
// mergesort.cpp
001: #include <iostream>
002: #include <vector>
003: #include <cstdlib>
004: #include <ctime>
006: using namespace std;
008: /**
009:     Merges two adjacent ranges in a vector
010:     @param a the vector with the elements to merge
011:     @param from the start of the first range
012:     @param mid the end of the first range
013:     @param to the end of the second range
014: */
015: void merge(vector<int>& a, int from, int mid, int to)
016: { int n = to - from + 1; /* size of the range to be merged */
018:   /* merge both halves into a temporary vector b */
019:   vector<int> b(n);
020:
021:   int i1 = from;
022:   /* next element to consider in the first half */
023:   int i2 = mid + 1;
024:   /* next element to consider in the second half */
025:   int j = 0; /* next open position in b */
027:   /*
028:       As long as neither i1 nor i2 past the end, move the smaller
029:       element into b
030:   */
031:   while (i1 <= mid && i2 <= to)
032:   { if (a[i1] < a[i2])
034:     { b[j] = a[i1];
036:       i1++;
037:     }
038:     else
039:     { b[j] = a[i2];
041:       i2++;
042:     }
043:     j++;
044:   }
046:   /*
047:       Note that only one of the two while loops below is executed
048:   */
050:   /* Copy any remaining entries of the first half */
051:   while (i1 <= mid)
052:   { b[j] = a[i1];
```

```
054:         i1++;
055:         j++;
056:     }
057:     /* Copy any remaining entries of the second half */
058:     while (i2 <= to)
059:     { b[j] = a[i2];
061:       i2++;
062:       j++;
063:     }
065:     /* Copy back from the temporary vector */
066:     for (j = 0; j < n; j++) a[from + j] = b[j];
068: }
070: /**
071:     Sorts the elements in a range of a vector.
072:     @param a the vector with the elements to sort
073:     @param from start of the range to sort
074:     @param to end of the range to sort
075: */
076: void merge_sort(vector<int>& a, int from, int to)
077: { if (from == to) return;
079:   int mid = (from + to) / 2;
080:   /* sort the first and the second half */
081:   merge_sort(a, from, mid);
082:   merge_sort(a, mid + 1, to);
083:   merge(a, from, mid, to);
084: }
086: /**
087:     Prints all elements in a vector
088:     @param a the vector to print
089: */
090: void print(vector<int> a)
091: { for (int i = 0; i < a.size(); i++) cout << a[i] << " ";
094:   cout << "\n";
095: }
097: /**
098:     Sets the seed of the random number generator.
099: */
100: void rand_seed()
101: { int seed = static_cast<int>(time(0));
103:   srand(seed);
104: }
106: /**
107:     Computes a random integer in a range.
108:     @param a the bottom of the range
109:     @param b the top of the range
110:     @return a random integer x, a <= x and x <= b
111: */
```

```

112: int rand_int(int a, int b)
113: { return a + rand() % (b - a + 1); }
116:
117: int main()
118: { rand_seed();
120:   vector<int> v(20);
121:   for (int i = 0; i < v.size(); i++)
122:     v[i] = rand_int(1, 100);
123:   print(v);
124:   merge_sort(v, 0, v.size() - 1);
125:   print(v);
126:   return 0;
127: }

```

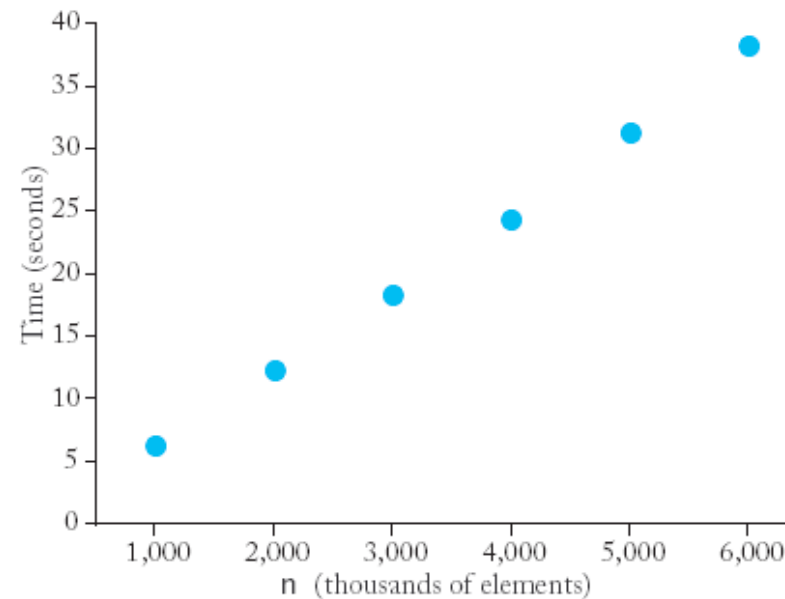
[Merge-sort with Transylvanian-saxon \(German\) folk](#)

** Анализ на ефективността на алгоритъма за сортиране чрез сливане

- [mergetime.cpp](#)
- Въпреки, че алгоритъмът е по-сложен, той работи по-бързо от пряката селекция.

n	Merge sort (seconds)
1,000,000	6
2,000,000	12
3,000,000	18
4,000,000	24
5,000,000	31
6,000,000	38

- Графиката няма параболична форма - изглежда, че времето за изпълнение е почти линейна функция на n (броя на елементите на вектора).

n	seconds
200000	1
400000	2
800000	4
1600000	8
3200000	18

- Отново броим посещенията на елементите на вектора.
- Разглеждаме процеса на сливане: За вектор с n елементи,
  - трябва да посетим първите два елемента от двете части за да ги сравним (2 посещения),
  - трябва да сортираме по-малкия елемент в новия сортиран вектор (1 посещение),
  - трябва да копираме обратно сортирания вектор в оригиналния (2 посещения).
- Така за процеса сливане трябва $5n$ посещения.
- За анализ на целия алгоритъм, нека с $T(n)$ означим броя на посещенията, необходими за сортиране на вектор с n елемента по метода сортиране чрез сливане.
- За опростяване на пресмятанията предполагаем, че n е степен на двойката, т.е. $n = 2^m$.
- Тъй като за сортиране на половин вектор са необходими $T(n/2)$ посещения, имаме:

$$T(n) = 2T\left(\frac{n}{2}\right) + 5n$$

- По същия начин получаваме:

$$T\left(\frac{n}{2}\right) = 2T\left(\frac{n}{4}\right) + 5\frac{n}{2}$$

- Комбинирайки двете формули, получаваме:

$$T(n) = 2 \times 2T\left(\frac{n}{4}\right) + 5n + 5n$$

- Повторението на процеса води до:

$$T\left(\frac{n}{4}\right) = 2T\left(\frac{n}{8}\right) + 5\frac{n}{4}$$

$$T(n) = 2 \times 2 \times 2T\left(\frac{n}{8}\right) + 5n + 5n + 5n$$

- Накрая се получава формулата

$$T(n) = 2^k T\left(\frac{n}{2^k}\right) + 5nk$$

- Тъй като предположихме $n = 2^m$ имаме:

$$\begin{aligned}T(n) &= 2^m T\left(\frac{n}{2^m}\right) + 5nm \\&= nT(1) + 5nm \\&= n + 5n\log_2 n\end{aligned}$$

- За да определим порядъка на нарастване, изпускаме членовете от по-нисък ред и коефициента.
- Тъй като смяна на основата на логаритъма променя стойността с константен множител, при оценката може да изпуснем основата на логаритъма.

$$\log_2 x = \log_{10} x / \log_{10} 2 \approx \log_{10} x \times 3.32193$$

- Следователно сортиране чрез сливане е *алгоритъм със сложност $O(n \log n)$* .
- Как да сравним $O(n^2)$ с $O(n \log n)$?
- С $O(n^2)$ алгоритъм сортирането на вектор с 10^6 елемента е $100^2 = 10\,000$ пъти по-бавно отколкото на вектор с 10^4 елемента.
- С $O(n \log n)$ алгоритъм сортирането на вектор с 10^6 елемента е $100 \cdot \log 100 = 150$ пъти по-бавно отколкото на вектор с 10^4 елемента, защото

$$\frac{1,000,000 \log 1,000,000}{10,000 \log 10,000} = 100 \left(\frac{6}{4} \right) = 150$$

- Ако за 4 секунди се сортират 10 000 елемента и с двата алгоритъма (сливането е по-бързо, разбира се) тогава
  - ще отнеме 10 минути за сортиране на 10^6 елемента чрез сливане и

- о ще отнеме 11 часа за сортиране на 10^6 елементи по метода на пряката селекция.

**** Линейно търсене**

- Ако искаме да намерим число в редица от стойности, които са в произволен ред, трябва да разгледаме всички елементи, докато намерим търсеното число или докато стигнем до края на редицата.
- Този алгоритъм се нарича линейно или последователно търсене.
- Нищо не може да се направи за ускоряване на процеса, затова алгоритъмът има сложност $O(n)$.
- Процедурата връща -1, ако числото не е намерено.

```
// lsearch.cpp
01: #include <iostream>
02: #include <vector>
03: #include <cstdlib>
04: #include <ctime>
06: using namespace std;
08: /**
09:     Finds an element in a vector
10:     @param v the vector with the elements to search
11:     @param a the value to search for
12:     @return the index of the first match, or -1 if not found
13: */
14: int linear_search(vector<int> v, int a)
15: {   for (int i = 0; i < v.size(); i++)
17:     if (v[i] == a) return i;
21:     return -1;
22: }
24: /**
25:     Prints all elements in a vector
26:     @param a the vector to print
27: */
28: void print(vector<int> a)
29: {   for (int i = 0; i < a.size(); i++)
31:     cout << a[i] << " ";
32:     cout << "\n";
33: }
35: /**
36:     Sets the seed of the random number generator.
37: */
38: void rand_seed()
39: {   int seed = static_cast<int>(time(0));
41:     srand(seed);
42: }
```

```

44: /**
45:    Computes a random integer in a range.
46:    @param a the bottom of the range
47:    @param b the top of the range
48:    @return a random integer x, a <= x and x <= b
49: */
50: int rand_int(int a, int b)
51: { return a + rand() % (b - a + 1); }
54:
55: int main()
56: { rand_seed();
57:   vector<int> v(20);
58:   for (int i = 0; i < v.size(); i++)
59:     v[i] = rand_int(1, 100);
60:   print(v);
61:   cout << "Enter number to search for: ";
62:   int n;
63:   cin >> n;
64:   int j = linear_search(v, n);
65:   cout << "Found in position " << j << "\n";
66:   return 0;
67: }

```

LINEAR search with FLAMENCO dance

**** Двоично търсене**

- Сега търсим елемент в сортирана редица (наредени по големина елементи).
- Освен с линейно търсене, задачата може да се реши с двоично търсене.
- Търсенето се нарича двоично, защото областта на търсене се намалява наполовина на всяка стъпка.
- Този алгоритъм (делене наполовина) работи, само защото редицата е предварително сортирана.

• Пример: Търсим числото 123 във вектора:

v[0]	v[1]	v[2]	v[3]	v[4]	v[5]	v[6]	v[7]
14	43	76	<u>100</u>	115	290	400	511

- Последният елемент от първата половина на вектора v[3], е 100. $100 < 123$, което означава, че трябва да продължим търсенето във втората половина на вектора.

v[4]	v[5]	v[6]	v[7]
115	<u>290</u>	400	511

- Последният елемент от първата половина на вектора v[5], е 290. $290 > 123$, което означава, че трябва да продължим търсенето в първата половина.

v[4]
<u>115</u>

- Тъй като има само един елемент за сравнение v[5], който не е 123, търсенето завършва неуспешно - няма елемент със стойност 123 във вектора.

```
// bsearch.cpp
01: #include <iostream>
02: #include <vector>
03: #include <cstdlib>
04: #include <ctime>
06: using namespace std;
08: /**
09:  Finds an element in a sorted vector.
10:  @param v the sorted vector with the elements to search
11:  @param from the start of the range to search
12:  @param to the end of the range to search
13:  @param a the value to search for
14:  @return the index of the first match, or -1 if not found
15: */
16: int binary_search(vector<int> v, int from, int to, int a)
17: { if (from > to) return -1;
20:   int mid = (from + to) / 2;
21:   int diff = v[mid] - a;
22:   if (diff == 0) /* v[mid] == a */
23:     return mid;
24:   else if (diff < 0) /* v[mid] < a */
25:     return binary_search(v, mid + 1, to, a);
26:   else
27:     return binary_search(v, from, mid - 1, a);
28: }
30: /**
31:  Prints all elements in a vector
```

```

32:     @param a the vector to print
33: */
34: void print(vector<int> a)
35: {   for (int i = 0; i < a.size(); i++)
36:     cout << a[i] << " ";
37:     cout << "\n";
38: }
39:
40: /**
41:     Sets the seed of the random number generator.
42: */
43: void rand_seed()
44: {   int seed = static_cast<int>(time(0));
45:     srand(seed);
46: }
47:
48: /**
49:     Computes a random integer in a range.
50:     @param a the bottom of the range
51:     @param b the top of the range
52:     @return a random integer x, a <= x and x <= b
53: */
54: int rand_int(int a, int b)
55: {   return a + rand() % (b - a + 1); }
56:
57: int main()
58: {   rand_seed();
59:     vector<int> v(20);
60:     v[0] = 1;
61:     for (int i = 1; i < v.size(); i++)
62:         v[i] = v[i - 1] + rand_int(1, 10);
63:
64:     print(v);
65:     cout << "Enter number to search for: ";
66:     int n;
67:     cin >> n;
68:     int j = binary_search(v, 0, v.size() - 1, n);
69:     cout << "Found in position " << j << "\n";
70:     return 0;
71: }

```

- Двоичното търсене има сложност $O(\log n)$.
- Пример: Нека $n = 100$, след всяка стъпка дължината на интервала за търсене намалява наполовина до 50, 25, 12, 6, 3 и 1.
  - След 7 сравнения сме решили задачата.
  - $\log_2 100$ е приблизително 6.64386, $2^7 = 128$.

- Очевидно двоичното търсене е по-бърз алгоритъм от линейното търсене.
- Дали е разумно най-напред да сортираме данните и после да приложим двоично търсене?
  - $O(n)$ търсене е по-бързо от $O(n \log n)$ сортиране, затова не си струва да сортираме за едно търсене.
  - Сортирането има смисъл, ако трябва да направим много търсения в един и същи вектор.

[BINARY search with FLAMENCO dance](#)
